

ZASADY UZALEŻNIANIA MOWY

ORATIO RECTA	ORATIO OBLIQUA
ZDANIA GŁÓWNE I POBOCZNE	
zдания główne oznajmujące	ACI
zдания główne żądające	coniunctivus wg consecutio temporum ¹
zдания główne pytające (2 os.)	coniunctivus wg consecutio temporum
zдания główne z pytaniem retorycznym (1 lub 3 os.)	ACI
zдания podrzędne	coniunctivus wg consecutio temporum
ZAIMKI I OKREŚLENIA CZASU	
hodie	illo/eo die
adhuc	ad id tempus
nunc	tum
cras	postero die
heri	pridie
meus 3	suus 3
mei / nostri	sui / ipsius
mihi / nobis	sibi / ipsi
me / nos	se / ipsum, ipsam, ipsum ²
tui / vestri	eius / illius
tibi / vobis	ei / illi
te / vos	eum, eam, id / illum, illam, illum
hic, haec, hoc / iste, ista, istud	ille, illa, illud / is, ea, id
PRZYPADKI SZCZEGÓLNE	
zдания główne z pytaniem w coniunctiwie	zachowują coniunctivus ³
zдания z zaimkiem względnym w roli wskazującego (<i>qui = et is</i>)	najczęściej ACI
zдания podrzędne, będące myślą piszącego ⁴	indicativus
zдания warunkowe (dla rozróżnienia okresów)	coniunctivus praesentis i perfecti po czasie historycznym
zдания skutkowe z coniunctivem plusquamperfecti	coniunctivus praesentis i perfecti po czasie historycznym

¹ Czas coniunctiwu zależy od czasownika, który wprowadził mowę zależną.

² Wtedy, gdy na zaimku spoczywa nacisk.

³ Czas coniunctiwu zależy wówczas od czasownika, który wprowadził mowę zależną.

⁴ Exploratores Caesaris referunt apud Suebos esse silvam [...], **quae (et ea) appallatur** Bacenis.